

SZERKESZTŐI ELŐSZÓ

A Szegedi Művelődéstudományi Nyári Egyetem előadásainak IV. kötete az izléssel és az izlésformálással kapcsolatos előadásokat tartalmazza. Az előadássorozat fő címe így hangzott: Izlés és műveltség - Izlés és társadalom. A programadó cím már önmagában is jelzi, hogy e sorozat szervesen kapcsolódik azokhoz, amelyek az előbbiekben a kultúra-elmélettel, a korszerű tudással és a közművelődés elméleti és gyakorlati kérdéseivel foglalkoztak.

A Nyári Egyetem tehát a szocialista izlésformálás elvi és gyakorlati problémáinak vizsgálatát tűzte napirendre, és azt, mint a szocialista műveltség szerves alkotó részét vizsgálta. A címekben, amelyek egy-egy előadás témáját jelzik, csupa aktuális kérdés fogalmazódik meg, vagyis az előadók arra vállalkoztak, hogy társadalmunknak ezt a sokat vitatott problémáját külön-külön is, együttesen is jellemezzék. A kísérlet egyértelműen eredményesnek ítélnélhető. Bár az előadók az előadás előtt nem konzultáltak egymással, a hallgatók az utolsó előadás elhangzása után hozzávetőlegesen kerek képet kaphattak a magyarországi izlésviszonyokról.

Az előadássorozatot az izléssel a megszokottól eltérően foglalkozott. Az izlést ugyanis a műveltség szerves részeként vizsgálta, kiterjesztve annak érvényességét az emberi tevékenység minden területére. Így műsorra kerültek olyan problémák, mint az izlés és közgondolkodás, az izlés és magatartás, az izlés és munka kapcsolata stb. Az egész program abból indult ki, hogy ahogyan a műveltség az emberi tevékenység minden formájának szerves része, az izlés is - mivel a műveltségen belül helyezkedik el - része minden emberi tevékenységnek. Ha nem is sikerült ezt az elvi platformot minden részletében kimunkálni, az elhangzott előadások elégséges bizonyítékot szolgáltatnak álláspontunk alátámasztásához.

Az előadások másik fontos jellemzője, hogy az elméleti igazságkeresésen túl szinte kivétel nélkül arra törekedtek, hogy elvi igazságukat szembesítsék társadalmunk valóságával, izlésállapotunkkal. Az előadások éppen ezért sok kritikai mozzanatot tartalmaznak. Nem a szemlélődés a jellemzőjük tehát, hanem a szenvedélyes tenniakarás. Ez forrasztja egybe az önmagukban is külön-külön elfogadható előadásokat, ez adja meg egységüket még akkor is, ha közöttük néha árnyalati eltéréseket is felfedezhetünk. Az előadásokban megfogalmazódó bírálatok - még ha néha a szokásosnál keményebbek is -, kivétel nélkül a szocialista ideológia értékrendszeréből indultak ki, ezért - az elvi alapokon túl - sokat segíthetnek a műveltség emelésén munkálkodóknak.

A kötet 16 előadást tartalmaz,- az eddigiektől eltérően - az elhangzott előadások mindegyikét. Nem megszerkesztett könyvről van szó tehát a szó igazi értelmében, hanem szóban elhangzott előadások írásos közléséről. Ez az oka annak, hogy a kötetben ismétlések előfordulnak, vagy hogy tettenérhető egy-egy fogalom részben eltérő használata is. A hitelesség szándéka nem engedte meg ezek kiszűrését. Mindez azonban nem zavarja az olvasót, hiszen az előadások külön-külön, önállóan is megállják a helyüket.

A kötet - mint már az eddig megjelent három másik is - szerény hozzájárulás kíván lenni a közművelődésben dolgozók továbbképzéséhez.